



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 155/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátska kancelária CIMRÁK s.r.o., Štefánikova 7, Nitra, proti postupu Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-1S/144/2020 takto

### rozhodol:

- Postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-1S/144/2020 **bol porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
- Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie v sume **2 000 eur**, ktoré **je** jej Správny súd v Bratislave **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Správny súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

### Odôvodnenie:

#### I.

#### Obsah ústavnej sťažnosti

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. februára 2024 domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom správneho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BA-1S/144/2020. Sťažovateľka zároveň navrhovala prikázať správnomu súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov, uplatnila si primerané finančné zadosťučinenie v celkovej výške 5 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva že napadnuté konanie sa začalo na základe správnej žaloby sťažovateľky doručenej právnomu predchodcovi správneho súdu (Krajskému súdu v Bratislave, pozn.) 8. júna 2020, ktorou sa sťažovateľka domáhala preskúmania rozhodnutia Rady Úradu pre verejné obstarávanie. Dňa 12. novembra 2020 bolo právnomu zástupcovi sťažovateľky doručené vyjadrenie žalovaného správneho orgánu, na ktoré sťažovateľka odpovedala 28. novembra 2020. Vo veci sa dlhodobo nič nedialo, a preto sťažovateľka 30. mája 2023 podala sťažnosť predsedovi súdu na prietahy v konaní. Dňa 7. júna 2023 zaslal krajský súd sťažovateľke upovedomenie, že jej sťažnosť na prietahy postúpil príslušnému správnomu súdu, pretože došlo k jeho zriadeniu a príslušná agenda prešla z krajského súdu na nový správny súd. Následne 12. júla 2023 predsedníčka správneho súdu oznámila sťažovateľke, že jej sťažnosť na prietahy bola dôvodná, pretože príslušný súd v období medzi 12. novembrom 2020 a 30. májom 2023 vôbec nekonal. Dňa 7. novembra 2023 bolo sťažovateľke doručené na vedomie vyjadrenie žalovaného správneho orgánu a 23. januára 2024 jej bolo doručené procesné uznesenie, ktorým súd pribral do konania ďalšieho účastníka pôvodného administratívneho konania, a to mesto Trnava.

3. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je konštatovanie, že napadnuté konanie bolo dosiaľ charakterizované najmä neodôvodnenou nečinnosťou príslušného súdu. Od podania žaloby uplynulo už tri a pol roka a konanie je podľa sťažovateľky stále iba na začiatku. Sťažovateľka osobitne poukázala na to, že pribrať do konania mesto Trnava mohol súd hneď po podaní žaloby, a nie po viac ako troch rokoch nečinnosti. Rovnako sa sťažovateľka pozastavila nad tým, že vyjadrenie žalovaného orgánu doručené súdu v auguste 2023 jej bolo doručené až v novembri 2023.

4. Sťažovateľka podotkla, že v napadnutom konaní s ohľadom na charakter správneho súdnictva ide o právne posúdenie zákonnosti napadnutého rozhodnutia správneho orgánu súdom, teda nie je možné hovoriť o faktickej zložitosti veci, ktorá je daná potrebou rozsiahleho dokazovania. Sťažovateľka zároveň aktívne participovala na napadnutom konaní, doterajšiu dĺžku konania teda možno pripísať iba na vrub postupu, resp. nečinnosti správneho súdu. Sťažovateľka napokon spochybňovala aj tvrdenia predsedníčky správneho súdu, že prietahy spôsobilo zavádzanie novej súdnej mapy, resp. personálne poddimenzovanie súdu. Sťažovateľka pritom poukázala na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej personálne komplikácie nie sú okolnosťou, ktorá by znižovala alebo vylučovala zodpovednosť súdu vo veci účastníka, ktorý sa naň obrátil so svojou žalobou. Sťažovateľka preto konštatovala, že správny súd v tomto prípade svojou nečinnosťou porušil jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

5. Finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 eur sťažovateľka odôvodnila okrem samotnej dĺžky napadnutého konania aj zásahom do svojej dobrej povesti rozhodnutím v pôvodnom administratívnom konaní, ktoré je ako referencia dostupné na verejnom portáli počas celej doby napadnutého konania pred správnym súdom.

## II.

### Procesný postup ústavného súdu

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 155/2024-13 z 19. marca 2024 ju podľa § 56 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej

republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

7. Ústavný súd následne výzvou z 22. marca 2024 vyzval predsedníčku správneho súdu, aby sa vyjadrila k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti, a zároveň ju požiadal o zaslanie príslušného spisového materiálu. Predsedníčka správneho súdu v podaní doručenom ústavnému súdu 10. apríla 2024 poukázala na okolnosť, že od 1. júna 2023 prešiel výkon správneho súdnictva z krajských súdov na správne sudy. Poukázala pritom na personálne nedostatky týchto novovytvorených správnych súdov, ako aj na rozsah agendy a potrebu prednostného rozhodovania v niektorých prípadoch, čo vytvára objektívne komplikovanú situáciu. Ďalej sa stotožnila s vyjadrením zákonnej sudkyne, ktorá uviedla, že príslušný súdny spis jej bol pridelený až 18. septembra 2023 a k postupu konajúceho súdu pred týmto dátumom sa nevie vyjadriť. Predsedníčka ešte dodala, že vo veci bol 27. marca 2024 vyhlásený rozsudok (ktorý čiastočne vyhovel žalobe sťažovateľky, pozn.), a v tomto kontexte oznámila ústavnému súdu, že súdny spis ktorý si vyžiadal, mu bude predložený až po písomnom vyhotovení predmetného rozsudku. Vyžiadaný súdny spis bol napokon ústavnému súdu doručený 11. júna 2024.

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s podaniami účastníkov dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno v tomto prípade očakávať ďalšie objasnenie veci.

### **III.**

#### **Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti**

9. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom správneho súdu a jeho predchodcu v konaní vedenom pod sp. zn. BA-1S/144/2020 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom tohto základného práva je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

11. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (napr. § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1), ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti už vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná

a rozhodnutá, predchádza zbytočným priesťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“. Obdobnú povinnosť možno vyvodiť aj z § 5 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“), správny súd sám určuje poradie jednotlivých procesných úkonov tak, aby konanie pred ním bolo rýchle a hospodárne (§ 5 ods. 7 SSP).

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom v konaní, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť vecí, za ktorej súčasť sa považuje aj povaha prerokúvanej veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu.

13. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd aj s ohľadom na priebeh a výsledok napadnutého konania musel dať za pravdu sťažovateľke s tým, že na rozhodnutie správneho súdu v podstate postačovali podania strán v konaní, resp. procesné rozhodnutie o pribratí do konania účastníka administratívneho konania, a preto dĺžku napadnutého konania v tomto prípade nemožno v žiadnom prípade pripísať faktickej alebo právnej zložitosti prerokúvanej veci.

14. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priesťahom. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu vyžiadaného spisu správneho súdu, konštatuje, že sťažovateľka a ani ostatní účastníci napadnutého konania žiadnym spôsobom neprispeli k jeho dĺžke.

15. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priesťahom, bol postup samotného správneho súdu v napadnutom konaní. Po podaní samotnej žaloby (1. júna 2020) vykonal konajúci súd prvotné úkony týkajúce sa procesných poučení, vyrubenia súdneho poplatku za návrh, resp. vzájomného doručovania podaní účastníkom konania, no následne zostal bezdôvodne nečinný v období od 12. novembra 2020 až do 24. júla 2023, t. j. vyše dva a pol roka. Je síce pravda, že odkedy bola vec pridelená súčasnej zákonnej sudkyňi, postupoval správny súd promptne, ale už uvedené obdobie nečinnosti na krajskom súde sa v tomto kontexte nedalo prehliadnuť. Ústavný súd podotýka, že v rámci posúdenia ústavnej sťažnosti posudzuje celé obdobie napadnutého konania komplexne.

16. Ústavný súd tiež musel dať za pravdu sťažovateľke, že nedostatočné personálne obsadenie súdu, prípadne nadmerná pracovná vyťaženosť, resp. zmena súdnej mapy nesmú ísť v žiadnom prípade na vrub sťažovateľke, resp. nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov. Uvedené vyplýva aj z konštantnej judikatúry ústavného súdu, na ktorú sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti adekvátne poukázala (III. ÚS 17/02, III. ÚS 339/2017).

17. V napadnutom konaní teda došlo k neodôvodnenej nečinnosti zo strany správneho súdu, resp. jeho právneho predchodcu v trvaní vyše dva a pol roka, pričom celková dĺžka konania od podania žaloby do vydania meritórneho rozhodnutia predstavovala takmer štyri roky (46 mesiacov). Keďže väčšinu dĺžky napadnutého súdneho konania bol konajúci súd nečinný (32 mesiacov),

v tomto kontexte musel ústavný súd jednoznačne konštatovať porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Na základe uvedených skutočností teda ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo postupom správneho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BA-1S/144/2020 porušené (bod 1 výroku tohto nálezu).

18. Ústavný súd odkazuje na to, že v čase vydania tohto nálezu už správny súd vydal meritórne rozhodnutie, ktoré bolo aj doručené účastníkom konania. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nevyhovel ústavnej sťažnosti v tej časti, v ktorej sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd prikázal správne mu súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov (bod 4 výroku tohto nálezu), pretože takýto príkaz uložený správne mu súdu v aktuálnej procesnej situácii nemá žiadne opodstatnenie.

#### **IV.**

##### **Primerané finančné zadosťučinenie**

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

20. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

21. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Zároveň sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocitovanej z dôvodu porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou.

22. Sťažovateľka si uplatnila primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur, ústavný súd ale považoval túto sumu za neprimeranú, preto jej priznal finančné zadosťučinenie vo výške 2 000 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Pri určení výšky tohto zadosťučinenia zohľadnil svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 63/2020, IV. ÚS 109/2020, IV. ÚS 287/2020, IV. ÚS 313/2020), prihliadol pritom aj na satisfakčný charakter priznaných trov právneho zastúpenia. V prevyšujúcej časti teda ústavnej sťažnosti týkajúcej sa finančného zadosťučinenia nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

#### **V.**

##### **Trovy konania**

23. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 856,75 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

24. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách

advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za dva úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2024 v sume 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2024 v sume 13,73 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Súčasťou výslednej sumy je aj daň z pridanej hodnoty, keďže sťažovateľka preukázala, že jej právny zástupca je platiteľom dane z pridanej hodnoty.

25. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je správny súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

26. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Košiciach 18. júna 2024**

**Miloš Mad'ar**  
**predseda senátu**